

DIGLÒSSIA

- El 1939 es va , simplement, esborrar el català de la vida pública. Sobretot, de l'escola. Aquí la prohibició era absoluta. Es un cas de pretensió no d'assimilació, sinó de castració.

-1945 algunes publicacions apareixen. Cap llibre escolar.

-1960 alguna escola comença, tímidament, a fer quelcom en català. Els inspectors reiteren a cada visita que res de català. El 1970, encara recomanen que no hi hagi cap llibre en català a la biblioteca de l'escola (però Cavall Fort des de 1961).

Actituds : l'Administració mai no va creure que erradicaria el català. Però volia entorpir-lo, per veure si el reduïa a un dialecte parlat a la cuina i a la casa.

1ª alarma : les antologies universitàries de 1952-53.

2ª alarma : l'èxit de Cavall Fort i l'Infantil (tirades secretes).

3ª alarma : l'èxit de la cançó . i de Tele-Estel.

Com se salvà la llengua ? a) per força pròpia. b) pels orfeons, les sardanes, les emissions com "Radioscope"! d) per la dinàmica social (enjoventament de la societat). e) per les escoles actives. f) per la maldestresa de les repressions (Galinsoga, Escarré) g) per la presa de consciència del capellanat jove.
del professorat (en part)

Per tant, hi havia una pressió des de baix, que és quan les coses surten. Quan des de baix es pressiona ininterrompudament. Ara bé, he dit ininterrompudament, i em fa l'efecte que, arribats a 1977, molta gent creu que la resta vindrà rodada. No vindrà rodada. L'hem de continuar empenyent.

Fins ara anava molt bé de fer el resistent, perquè estàvem esclafats per la sabata: érem a sota. Ara té més mèrit de continuar la resistència, per tal com moltes apariències faran semblar fàcil allò que no ho és gens: la catalanització total de la nostra societat i la nostra escola.

Mireu: fem algunes etapes, revivim-les:

-publicacions catalanes (infantils i Serra d'Or, Oriflama, premsa comarcal (Presència, Canigó, Tothom) butlletins múltiples.

dirari Avui.

- atac pedagògic: Rosa Sensat 1966-1976.

ICE cursets per a mestres

- examens de català de la Diputació de Barcelona.

- Seccions de Filologia Catalana a les Universitats.

- Actitud de molts immigrants (sentit d'integració-normalització)
- Actitud catalana presa pel Col·legi de Doctors i Llicenciats a partir de 1970.
- atac de les editorials pedagògiques : Teide, Barcino, Casals, Arimany
- digusió del llibre literari infantil i juvenil : La Galera, Ariel,
- Cicles de Teatre C. Fort. Selecta, Juventud.
- campanya de "català a l'escola". /Fala galego
- Televisió : molt migrada (la TV és una arma)

Conseqüències de tanta pressió :

LGE : no gosa d'ignorar les "regions" o nacionalitats -per por de l'UNESCO i del Banc Mundial... Autorització una mica de "peculiaridades" fora de les hores lectives (continua la prohibició)

Permissibilitat dels Delegats d'Educació i inspectors

augment de la sensibilització entre pares, nens i mestres privats
oficials.

També : resistències : Directors de Grups Escolars (perdre el càrrec, fer mèrits)
Professorat Escoles Normals. (rutina, oficialitat)

Finalment : pacte ? ICE català a les Normals (optatiu-obligatori)
Cooficialitat.
El rei parla en català.

Hem arribat en una situació ,encara que no ho sembli, crítica. Si s'accepta el fet de la cooficialitat, no estem segurs de la catalanització de l'escola. La cooficialitat mena sempre a l'existència d'una llengua de prestigi i d'una altra que, per concessió, té el permís, en determinades àrees, de figurar al costat de l'altra. Els qui atorguen el permís són els representants de la llengua antigament oficial en exclusiva.

Si hom lluita per l'oficialitat, la lluita encara pot ser llarga. Hi ha molts interessos en joc, i cal tenir en compte la reacció de sectors geogràfics que tot això de la pluralitat de llengües no ho han entès mai ni mai no se'ls ha explicat.

Amb tot, els perills no són de dalt ni de daltà de les nostres fronteres, únicament : hi ha el perill del conformisme, el perill interior. Hi ha, en el més lleu dels casos, -i dic lleu tot i ser gravíssim - el perill de la diglòssia.

Què és la diglòssia ? Llengua A i B. (exemple de Rússia al s.XIX) (exemple de la burgesia alta catalana -idèntic -castellà entre ells, i català amb les minyones ; després ,hi ha hagut l'altra diglòssia, català entre ells i castellà -sempre discriminant- a la minyona).

Recordem que la diglòssia juga en dues direccions:

a- És diglòssic qui vol imposar la seva llengua damunt una altra: el drama és que l'altra, que queda rellegada a llengua B és la natural i normal del país on viu el portador de la llengua A. Aquesta llengua A és exalçada a categoria d'important, suprema o culta. Qui introdueix aquesta llengua A? L'invasor, el colonitzador, el qual, si bé deixa que els parlants de B utilitzin aqueixa llengua entre ells, els obliga noresmenys a adreçar-se-li a ell i en tots els actes oficials en la llengua A. Així s'opera una subtil substitució de llengües. Als actes oficials, a la lletra impresa, a l'escola, és emprada la llengua A, la qual, de mica en mica, és adoptada per algunes classes elevades o interessades a obtenir el favor del foraster o a desempegar-se de la seva autèntica realitat,

b- Aquests que deserten la pròpia llengua és que de veritat la creuen llengua B, o els interessa que tothom la hi cregui. De forma que, de baix a dalt, per una mal entesa promoció, també actua la diglòssia. Tant, doncs, d'A a B com de B a A. En aquest sentit, de B a A, la diglòssia és contagiosa, perquè no sembla prendre la forma d'imposició...

No ^{fa l'efecte d'actuar} ~~actua~~ com imposició, sinó com exemple, per raó de la interpretació que la persona no-culta l'hi dóna: si els instruïts, els poderosos, parlen la llengua A és que és més digna que no la B, que és la meva. I això ja s'ha produït a l'escola, recordem -ho. A Galícia, un home de la ciutat que parli gallec amb els camperols de les muntanyes és de vegades, pres per un excèntric, i es pot trobar que els camperols li responguin en castellà, perquè amb els senyors cal parlar la llengua A. Jo m'hi vaig trobar a la Catalunya aragonesa...(Faió).

AIXO DELS ELEMENTS POPULARS PARLANT EN CASTELLA AIS DE LA CIUTAT NO PASSA A CATALUNYA & Aquí, ni l'home culte ni l'home del poble no passen a la llengua A si no els hi obliguen. I entre nosaltres, mai. Més aviat blasmem els qui es passen a la llengua A.

Convivència de llengües

Si l'escola fos catalana, és a dir, quan l'escola serà catalana -amb les excepcions temporals que després diré - ja no tindrem problema.

La diglòssia discrimina. Diglòssia = discriminació.

Si el nen ^{Català} a l'escola, és ensenyat en castellà, o ^{en nen qualsevol} en qualsevol altra llengua que no sigui la seva, se li aplica la diglòssia.

Si, com ^{fiu} avui, l'ensenyament és tot en castellà. Àdhuc els llibres de text, i els examens, i s'ensenyava una o dues hores de català a la setmana, al nen se li aplica la diglòssia.

Si ensenyem cinc o deu hores de català a la setmana, però continuem tenint canals televisius totalment en castellà, apliquem la diglòssia.

M'adreço als mestres : si no comencem tots a donar les classes en català, no en sortirem. Si ara, tot d'un plegat, començàvem a fer-les-hi, ningú no sentiria un trauma : tothom hi entraria amb normalitat.

Per què no es fan les classes en català ? Perquè hi ha por, inèrcia i poc convenciment. Perquè hi juga la diglòssia. Que, recordem-ho, és una situació colonial.

Les objeccions que poden presentar-se són fàcilment desmuntables:

a) tot el sistema és en castellà. Traduiu-lo : feu, almenys, l'explicació en català.

No són pocs els educadors que ja fa anys que ho fan. Fins i tot aquells que es limiten a expressar-se, dialogar i fer els examens orals en català deixant encara els escrits en castellà. Ja és un pass endavant.

b- i els infants de parla castellana ? Els infants de parla castellana o danesa o turca s'adapten molt ràpidament a l'ensenyament en català. Si hi ha resistències és en els més grandets, al començament. La convivència amb els companys hi ajuda. Jo he vist l'exemple de sos germans recentment arribats: l'un fa COU, l'altre vuitè de bàsica. Aquest s'ha adaptat molt més de pressa i ha exigit el català. L'altre ha trigat molt més.

Cal, però, tenir també escoles castellanques aquí dins, entre nosaltres ? No estic en disposició de dictaminar: opino que no. Però per als residents temporals, tal volta podria, com per als primers períodes d'arribada, estudiar un règim de progressiva adaptació. Tanmateix, és el que s'està fent a moltes escoles practicant la catalanitat: el nen no-català, és adreçat el començament en castellà, i en castellà fa les còpies, frases, etc i en castellà s'expressa: paulatinament es produeix la substitució, fins que entra plenament en el joc.

c- el cas dels pares recalcitrants i dels mestres entossudits.

Aquests són casos difícils, perquè aquí ens topem amb un veritable obstacle : solen ser funcionaris (fins avui) i mestres de fora, o bé adscrits a la religió de la diglòssia.

Els ^{pares}funcionaris o residents de fora solen cedir només si els resultats pedagògics generals són satisfactoris: llavors afluixen. Naturalment, ells defensen un dret natural, el de la pròpia llengua, i aquest dret no els el nega ningú: però han de comprendre que l'infant ha de rebre, en el seu cas, una ^{formació}~~educació~~ en els dos vehicles: mai no abandonarà del tot la seva llengua materna, però haurà après en una altra, que és el que ens passa quan anem a estudiar a l'estranger, i no per això som disminuïts intel.lectuals sinó enriquits.

Els mestres que creuen de bona fe que la llengua A és millor que la B i són pertanyents a la comunitat que parla la B, són tot un cas. Jo no gosaria pas apostar per la seva excel.lència pedagògica, quan no han entès una premissa tan elemental de l'educació, con és el vehicle lingüístic.

d- la confusió de les dues llengües.

Responem a això que tot català culte ha de saber també el castellà. La UNESCO ha dit i repetit que en aquest final del segle XX són ja necessàries tres llengües per anar pel món: la pròpia, una d'abast més universal i encara una tercera. Però, a part d'això, el que l'Unesco diu, i diuen tots els pedagogs i sociòlegs de primera fila, i des de fa molts anys, és que l'ensenyament a nivell d'infants i adolescents, ha de donar-se bàsicament en la llengua pròpia, de la comunitat. I jo diria més: no es tracta solament de salvar i afermar la consciència personal de l'infant de pertanyer a una comunitat, d'identificar-se com una "persona que des d'ara, formant part", sinó també, i això és important, es tracta que l'infant identifiqui la pròpia llengua, el patrimoni que és seu i dels altres, pensant, àdhuc que és tant dels altres com seu, que és de tots, tresor comunitari abans que personal.

En suma, si formem una comunitat, que sigui coherent, i que els que hi entrin s'hi adaptin: "faré el que faràs" deien un antic proverbi.

Voldria posar-vos encara un exemple prou convincent segons el meu parer : imaginem que un escamot de soldats lluita per sortir d'una posatacar una posició enemiga: les baixes són moltes, i, finalment, dels atacants només en queden dos. L'un continua disparant, l'altre, arraulit, espera. Les bales i bombes de mà del primer causen desperfectes en el reducte enemig, l'esquarteren, fereixen els seus ocupants. Finalment, arriben forces de refresc dels atacants i els dos soldats que hem dit s'hi uneixen, el coratjós a primera fila, el covard darrera de tot. Així entren dins el reducte enemig, vençut i inutilitzat. I el soldat que no havia combatut, que havia esperat que l'altre ho fes tot, i que només havia avançat quan venien tropes de refresc, diu : " Veus ? Ha hem pres la posició enemiga. Hem vençut ".

Si esperem que els altres facin menin tota la lluita, la difícil lluita, i que les tropes de refresc (decrets de cooficialitat, concessions generals, etc.) i després , simplement, ens muntem al carro guanyador, quina haurà estat la nostra aportació ? No tindrem per sempre la vergonya de no haver fet quelecom quan calia, ardentment, fer-ho ?